

UDENRIGSMINISTERIET

EKN, sagsnr.: 2022-83
Den 12. januar 2022

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 24. januar 2022

SAMLENOTAT

1. Libyen	2
2. Syrien.....	4

1. Libyen

KOM-dokumentet foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet ventes en drøftelse af den seneste udvikling i Libyen med fokus på de udskudte præsident- og parlamentsvalg samt EU's støtte til faciliteringen af valgenes afholdelse.

2. Baggrund

Den 24. december 2021 var der planlagt afholdelse af både præsident- og parlamentsvalg i Libyen. Valgene ville have været de første, siden det libyske parlament den 15. marts 2021 godkendte den nationale enheds- og overgangsregering (GNU), der skulle stå i spidsen for Libyen indtil de planlagte valg var afholdt.

Som følge af uenigheder om de forfatningsmæssige og juridiske rammer for valgene samt dyb mistillid mellem de forskellige politiske lejre i Libyen var der frem mod den 24. december 2021 usikkerhed om, hvorvidt valgene kunne afholdes. Også den skærpede sikkerhedssituation op til valgdagen udgjorde en udfordring. I og omkring Tripoli var der øget tilstedeværelse af adskillige militser, der øgede risikoen for voldelige sammenstød, som i værste tilfælde kunne resultere i en betydelig forværring af sikkerhedssituationen.

På dette bagtæppe annoncerede den nationale valgkommission (HNEC) den 22. december 2021 udskydelsen af præsident- og parlamentsvalgene til den 24. januar 2022. Da de samme sikkerhedsmæssige, forfatningsmæssige og juridiske problematikker fortsat gør sig gældende, er det ikke usandsynligt, at valgene i januar 2022 ligeledes vil blive udskudt. Der er fare for både konfliktoptrapning og yderligere væbnede konfrontationer, hvis der ikke opnås enighed om planen for valgafholdelse inkl. håndtering af tiden op til og umiddelbart efter.

GNU's mandat fra det libyske parlament udløb ved udgangen af 2021, og det er endnu uafklaret, om deres mandat vil forlænges eller ej. Det er således usikkert, hvem der kommer til at stå i spidsen for Libyen i den nærmeste fremtid.

FN har under Libyen-konflikten haft en central rolle som mægler mellem de forskellige parter, hvilket EU har støttet op om. Hertil har der været et aktivt europæisk engagement gennem Berlin-processen, hvor Tyskland sammen med FN har søgt at skabe international opbakning til transitionsprocessen i Libyen, herunder sikre afholdelsen af valg. EU har ligeledes støttet faciliteringen af valgets afholdelse, bl.a. ved udsendelsen af en mindre, teknisk valgmission til Libyen kort før valget. Gennem løbende politisk pres har EU understreget vigtigheden af afholdelsen af valg, herunder vigtigheden i at fastholde den politiske køreplan, der bl.a. skulle sikre dette. EU's højtstående repræsentant Josep Borrell besøgte Libyen den 8. september 2021. Ved sit møde med den libyske udenrigsminister understregede Borrell EU's støtte til at sikre institutionel legitimitet og stabilitet i Libyen, herunder ift. vigtigheden af afholdelsen af valg i december 2021.

3. Formål og indhold

Rådet forventes at drøfte den seneste udvikling i Libyen med særligt fokus på de udskudte præsident- og parlamentsvalg samt EU's støtte til faciliteringen af valgenes afholdelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel enighed om opbakning og støtte til afholdelsen af et præsident- og parlamentsvalg i Libyen, herunder også generel opbakning til Berlin-processen og til FN's bestræbelser på at finde en politisk løsning.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark og EU har en åbenlys interesse i et stabilt Libyen. En konfliktoptrapning rummer potentielt store risici for Europa i form af øget spillerum for terrorisme, irregulær migration og regional ustabilitet. Regeringen bakker derfor op om EU's fortsatte støtte til at facilitere valgets afholdelse, ligesom man fra dansk side støtter Berlin-processen og FN's bestræbelser på at finde en politisk løsning i Libyen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 18. september 2020 til orientering.

2. Syrien

KOM dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Der forventes en drøftelse af den generelle situation i Syrien. I den forbindelse vil der forventeligt udveksles synspunkter om, hvordan EU bedst muligt kan understøtte den ellers fastlåste politiske proces.

2. Baggrund

Situationen i Syrien er fortsat alvorlig. 2021 var et af de år, hvor færrest omkom som direkte følge af krigshandlinger i Syrien, men situationen er stadig dybt bekymrende. COVID-19 har forværret en allerede alvorlig økonomisk krise, og de humanitære behov i Syrien er voksende. 9 ud af 10 syrere lever under fattigdomsgrænsen, og 14 millioner syrere har behov for humanitær hjælp. FN skønner desuden, at 6,9 millioner mennesker er internt fordrevne.

På jorden er situationen skrøbelig, men relativt uændret. I efteråret 2021 var der bekymring for, at en mulig ny tyrkisk operation i det nordlige Syrien ville skabe yderligere ustabilitet i området og føre til nye flygtningestrømme. Operationen blev ikke gennemført, men det understreger, at situationen hurtigt kan ændre sig. I det nordlige Syrien ses med jævne mellemrum træfninger mellem de mange forskellige væbnede aktører i området, men frontlinjerne har ikke rykket sig nævneværdigt siden efteråret 2019. I det centrale og sydlige Syrien konsoliderer regimet sin kontrol. ISIL er stadig til stede i visse dele af Syrien og udfører med jævne mellemrum mindre angreb.

Den politiske proces er fortsat fastlåst. FN's særlige udsending, Geir Pedersen, arbejder for at facilitere en politisk afslutning på konflikten i tråd med FN Sikkerhedsrådsresolution 2254, der blev vedtaget i 2015. Arbejdet består blandt andet i at bringe parterne sammen til møder i den såkaldte Forfatningskomité, hvoraf den sjette og seneste runde blev afholdt i oktober 2021. Her var der igen ingen nævneværdige fremskridt, og det syriske regime engagerede sig ikke meningsfuldt i forhandlingerne. Pedersen har efterfølgende udtrykt sin store frustration over de manglende fremskridt.

EU har i rådskonklusioner fra 2018 fastlagt den fælles EU-linje over for Syrien. Den indebærer målrettede sanktioner, og at EU ikke foretager genopbygning i Syrien, før man har set regimet engagere sig reelt i den FN-faciliterede politiske proces. Derudover afstår Danmark sammen med en række ligesindede i EU fra skridt, der kan tolkes som en normalisering af forholdet til regimet.

3. Formål og indhold

Formålet er at udveksle synspunkter om situationen i Syrien, herunder hvordan EU kan understøtte FN's særlige udsending og den politiske proces.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes overvejende enighed om, at EU fortsat skal arbejde for at lægge pres på regimet til at engagere sig konstruktivt i de politiske forhandlinger. Medlemslandene forventes dertil at være enige om nødvendigheden af et fortsat pres på konfliktens parter med henblik på at sikre humanitær adgang i Syrien.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side opfordres fortsat til, at EU fastholder Syrienpolitikken som fastlagt i rådskonklusionerne fra 2018. Det indebærer, at EU fortsat lægger pres på regimet til at engagere sig konstruktivt i den FN-faciliterede politiske proces i tråd med FN's Sikkerhedsråds resolution 2254. Det pres lægges bedst ved målrettede sanktioner og ved ikke at assistere med genopbygning. Desuden appellerer Danmark til at afstå fra at foretage handlinger, der kan tolkes som en normalisering af forholdet til det syriske regime.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

En sag om Syrien/Tyrkiet blev senest forelagt skriftligt for Folketingets Europaudvalg den 6. marts 2020 til orientering.